

Debreczeni Független Újság

pártectől független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy hére . . . I ker. Egy hére . . . I ker. 50 fill.
 Negyedévre . . . 5 . . . Negyedévre 4 . . . 50 . . .

Feloldó szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiz. irod. Debreczen:
DEBRECZEN.
 Piac-utca 47. és 48. szám.

Tisza István és a polgármesterek bizalma

A képviselőház július 21-diki gyűlésén ismét szóra hozták Tisza István grófot, a ki a polgármesterekhez intézett beszédének firtatásakor elvetemedetten magyarázta, hogy a részeg nemzet mérges illúziói, a nemzeti jogokért folytatott küzdelek ellen, melyek fel fogása szerint anarchiába döntenek az országot, helyt áll és letörli azokat, mint hü osztrák kapitányhoz illik.

Ezen gonosz beszédre kiáltotta közbe Rákosi Viktor:

— De mi közük ehez a polgármestereknek?

Tisza István gróf Rákosi Viktor ezen közbekiáltására sietett megmagyarázni, hogy micsoda közök van a polgármestereknek az ő kijelentéseihez:

— Azok az urak, a kik engem akkor megjelenésükkel megtiszteltek, vagy azok t. szónoka **politikai bizalmi nyilatkozatát intézett hozzám, bizalmukat fejezték ki eljárásom iránt**, és nekem nemcsak jogom, de talán kötelességem volt erre politikai természetű választ adni. Ez az egyszerű magyarázata.

Tisza István gróf újabb nyilatkozatát szószerint közöltük itt. Tisztán érthető. Csűrőssel-csavarással sem lehet félremagyarázni. A polgármester urak az erőszakos, a mindenrekész osztrák császári szolgapolitikájáért üdvözölték Tisza grófot. Bizalmukat fejezték ki eddigi eljárásai iránt, a melyekkel az osztrákot még inkább a magyar nyakára varrja, midőn mindent jogosnak, természetesnek igazságosnak és kivihetőnek vitat és fogad el, a mi az osztrákot tulajdon hazánkban urrá emeli; képtelen forradalmárságnak, részeg ábrándoknak bilyogozva ellenben mindent, a mi a nemzet függetlenségét, természetes jogait törekszik békés uton, királyi esküvel szentesített törvények alapján megvalósítani.

Mégis a polgármester urak, a kik egy-egy nagy erkölcsi testületnek a fejei is, a kik nem az osztrák udvar hulladékain konyhamalaczkodnak, hanem független magyar polgárok bizalma folytán élvezik az anyagilag, mint erkölcsileg tiszteletreméltó kiemelt város vezéri független szerepet, a Habsburgok kapitányát megtapsolták, megjelnezték ama nevezetes behódoláskor,

a mikor Tisza István gróf ismét rugott egyet a független nemzeti létért vágyódó és vivódó magyarságon.

Ez az üdvözlő szózat, a taps, az éljen, nem is hangzott el hiába, mert István gróf kevélyen hirdeti ki az ország színe előtt, hogy a polgármesterek politikája iránt bizalmokat fejezték ki és eljárásait helyeslik.

Ugy-e merész nyilatkozatnak tesz szik ez a Tisza István gróf részéről; de a tények az ő szavait igazolják. Mert nem került az egész országban, a tisztelgő polgármesterek csoportjából egyetlen polgármester sem, a ki Tiszának a nemzeti jogok küzdelek ellen hallatott otromba és gonosz kifakadását szóval, vagy írásban visszautasította volna, a nemzetet sértő, leki csinylő, gyalázó oktan támadásai ellen bármilyen alakban is tiltakozott volna. Pedig ha az ország összes tisztelgő polgármesterének bemézelték vagy lelakolták is a száját, a debreczeni polgármester hallgatása a legmegdöbentőbbnek tűnik fel. Ugyanis a debreczeni polgármester a független 48-as Kossuth-párt elnöki székeből ült át a polgármesteri székbe, nem kormánykegy, de a független polgárság bizalma folytán. Ugyanis a debreczeni polgármester embert érlelő évtizedeken át küzdött a nemzeti függetlenség azon eszményeiért, melyeket Tisza István gróf miniszterelnök ama hirhedt polgármesteri tisztelgés alkalmával, a részeg nemzet mérges rögeszméinek és ábrándjainak, országbontó anarchikus jelenségeknek bélyegezett meg, fogadást téven azokat letörni, kiirtani; utóbb azzal is dicsekedvén, hogy hisz e nemzet gyilkos mérenyleteit a polgármesterek ugys helyeslik és politikája iránt teljes bizalommal viseltetnek.

Szerintem: a Tisza István gróf miniszterelnök ezen meztelen nyilatkozata olyan ütköző-pont, a mely mellett a debreczeni polgármester némán tovább nem ballaghat. Mint a 48-as elvek és küzdelek egykori oszlopos vezértagjának, a multja, az elvei, a pártja iránti tekintetből is őszintén, férfiasan nyilatkoznia kell, hogy: — a Tisza István gróf politikájával szemben, mint a ki a tisztelgésben maga is részt vett, a bizalmi álláspontra helyezkedett-e? Vagy hogy ő régi 48-as

elveit és eszményeit az országház színe előtt dicsekedő Tisza István gróf miniszterelnökkel szemben is fentartja és hogy így a miniszterelnök valótlánul dicsekszik a teljes polgármesteri kar bizalmával.

Ifjabb Móricz Pál.

Országgyűlés.

[Budapest, 1904. július hó 23-án.]

Eredeti tudósításunk.

A költségvetés tárgyalását folytatták már. Ezt megelőzőleg harmadszor való olvasásában elfogadták a civilizista felemeléséről szóló törvényjavaslatot, a mely ilyenformán a főrendiház elé kerül, de majd csak a költségvetéssel kapcsolatosan.

A házban egyébként unott a hangulat. Csak nagynehezen verődtek össze a bonatnyák, úgy, hogy az akadémikus félóra jóval elmúlt, a mikor Feilitzsch Arthur báró az ülést megnyitotta. A kormányt Tisza István gróf kormányelnök képviseli csupán.

Szombat van és így felolvasták az interpellációs és indítvány könyveket. *Bedőházy* János jegyzett be kérdést a honvédelmi miniszterhez.

A *civilizista felemeléséről* szóló törvényjavaslatot fogadtak el ezután harmadszor való olvasásában.

Az 1904. évi állami költségvetés első fejezetében foglalt tételek részletes tárgyalására tértek át.

A közös államadósság tétele következt.

A lágydereku kurucz vezér.

Komjáthy Béla a Kossuth-párt nevében szólalt fel. Mielőtt azonban magához a tárgyhöz szólna, visszautasítja, még pedig megvetéssel utasítja vissza a néppárt hivatalos közlönyének, az Alkotmány-nak a Kossuth-párt ellen szórt hazug vadjait. (Helyeslés a jobboldalon és a Kossuth párton.)

Majd a tárgyra tér át és a közös államadósságok kérdését fejtegeti. A kérdés rendezetlenségének az a magyarázata, hogy a közös államadósságról szóló magyar törvény nem egyezik a megfelelő osztrák törvényvel.

Mezőssy Béla: Minden fontos kérdésben így van!

Komjáthy Béla: Fajdalom, úgy van! A közös államadósságok magyar részének konvertálásához föntelen jogunk van és ezért az osztrákok semmi rekompencziót nem követelhetnek. Figyelmebe ajánlja a kormányuk e kérdés rendezését, mert a konvertálásnak meg tovább való elodázásából az országnak ónasi kara származik.

A tételt megzavazzák és minden további vita nélkül tudomásul vették a függő államadósság ellenőrzésére kiküldött országos bizottság jelentését is.

Rakovszky István személyes kérdésben utal Komjáthynak a néppárttól mondott kijelentésére. Az Alkotmány nem hivatalos lapja a néppártnak, de egyébként is visszautasítja a megrovást.

Komjáthy Bela. Azt válaszom erre, hogy nem válaszolok.

A szab. osztr. magy. állam vasut-társaságtól felvett 10.000.000 korona előleg törlesztetlen részének visszafizetéséről szóló törvényjavaslata került a sor.

Mammern Ernő előadó elfogadásra ajánlja

Vita nélkül megszavazták.

A Horvát-Szlavonországok beligazgatási szükségletéről szóló tételnél:

Horvát hála.

Komjáthy Bela szól hozzá, foglalkozik Kovacsevics horvát képviselő multkori beszédével. Sokaig tanulmányozta a horvát kiegyezést és az a meggyőződése, hogy az 1868 evi XXX. törvény a mi részünkről az óvatosság és előrelátás nagy hiányával jött létre. A kiegyezésben az a horvát felfogás győzött, mely ellentétben van, a magyar államesszmevel. Meggondolatlanul nagylelkűek voltunk és csakis a testveri szeretet vezetett bennünket, amelyet azonban a hozzatok nem viszonzottak.

Khuen Hóderváry Károly gróf király személye körüli miniszter felel Komjáthy beszédére. Visszautasítja azt a vádat, mintha ő bánása alatt tapot adott volna a horvát izgatásokra. Azt mondja, hogy igenis vannak Horvátországban államellenes tüntetések, de azok erőszakos elgázolása csak még nagyobb bajokat okozna.

Kovacsevics Miklós is válaszolt Komjáthynak.

Ezután az interpellációkra került a sor.

Bedőházy Albert az elitelt katonák szabadságra helyezése tárgyában interpellálta a honvédelmi minisztert.

Az ülés két órákor fejeződött be.

Vármegyénk és közelvidéke.

Nagy tüzvész Szalárdon. Tegnap Szalárd községben nagy tüzvész pusztított. A tűz déltájban gyuladt ki Körösi András házában s az épület néhány pillanat múlva egyetlen lángoszlop volt. A repülő pernye mihamar széthordta a rettenetes vést a közeli lakóházakra, melyeknek az abnormis hőségben teljesen át meg átszáradt fedele mihamar lobot vetett. Egymás után gyuladtak ki a házak s mikor első jelentésünket kaptuk, már 9 lakóház és több melléképület állt lángokban. A félrevert harangok vész hirdető szavára s a község fölött uszó tűzzel átítatott, veres füstfelhő láttára a közeli Hollód, Félegyháza községek tűzoltói és lakossága sietett segedelemre s megfeszített munkával igyekeztek a pusztító elemnek gátat vetni, mikor ezeket a sorokat írjuk, a tüzvész — amelyet újabb értesülésünk szerint tűzzel játszó gyermekek okoztak, még mindig terjedőben van. A kár már eddig is jelentékeny.

Az egri érsek Nyiregyházán.

A Nyiregyházai új templomot az egri érsek építtette. A nyiregyházai róm. kath. új templomnak augusztus 15-én vagy 20-án történő felszentelését Samassa József egri érsek ő excellenciája fogja hir szerint fölszentelni. Az érseket fényesen fogják fogadni s a fogadó bizottság élén a vármegye előkelői állanak.

80 ezer koronás gyémántlopás a vonaton.

— A fehér szakállas öreg ur kelepcéje. —

A budapesti rendőrség táviratot kapott Bécsből, melyben azt jelentik, hogy a déli vaspálya társaság vonalán Trieszt és Pragerhof között nagy ékszerlopás történt. Egy kereskedőtől elloptak 80.000 korona értékű gyémántokat és azonfelül nagyobb összegű pénzt is. Valószínű, hogy az ékszerlovaj Magyarország felé szökött. A feltűnést keltő esetnek érdekes története van.

A gyémántkereskedő kinosai.

Kirkov József abessziniai kereskedő e hó 11-én érkezett meg olasz hajón Alexandriából Triesztbe, hogy innen Bécsbe utazzék, a hol 550 darab csiszolatlan gyémántot akart eladni régi üzletfelének, egy bécsi ékszerkereskedőnek.

Kirkov József öt napig Triesztben maradt, mert a tengeri ut nagyon megviselte. Triesztben való tartózkodása alatt megismerkedett egy hosszú fehér szakállas urral, a ki Matleise Gaspár bécsi háztulajdonosnak mondta magát.

A fehér szakállas öreg ur.

A kereskedő e hó 17-én ült a déli vasut vonatjára, a mely Pragerhofnak tartott. Társaságában volt Ali nevű fekete inasa, a ki az ékszereket tartalmazó bőröndöt vitte és Matleise, a fehér szakállas öreg ur, a ki azt mondta Kirkovnak, hogy honvágyat érez és Bécsbe utazik. Kirkov megörült uti társának, mert legalább nem kellett egy magában megtenni az unalmas, hosszú utat.

Sz.-Péterhez érve, Matleise szomjuságról panaszkodott.

— Igunk meg egy pohár sört! — indítványozta.

A kelepcze.

Kirkov elfogadta az ajánlatot. Leszálltak tehát a vonatról, mely öt perczig állott meg St.-Péternél és bementek a vendéglőbe, ahol mindketten megittak egy-egy pohár sört. Kirkov néhány pillanat múlva csodálatosképen oly bágyadtságot érzett, hogy az asztalra könyökölve, aludni kezdett. Matleise erre fölkel, otthagya az asztal mellett alvó Kirkovot és ismét visszatért a vonathoz. A kupéban francziául odaszólt Alinak:

— Éredj, gazdád a korcsmában egy pohár sört ad!

Ali szót fogadott. Otthagya az ékszeres bőröndöt az öregnek, a kiben megbizott, mert látta, hogy gazdája jó viszonyban van vele és a vendéglőbe ment. Mire gazdáját, a ki egy elhagyott sarokban aludt az asztal mellett, megtalálta, a vonat elindult.

Kellemetlen ébredés.

Kirkov jó sokára tért magához és a mikor megtudta, hogy mi történt vele, nagyon megrémült. Rögtön megsejtette, hogy álomport adott be valaki a sörébe. Ezt pedig más nem tehette, mint Matleise St. Peterről, a hol azonnal jelentést tett a rendőrségnek, sürgönyöztetett az egész vonalon az öreg ur után, de már késő volt. Az a legközelebbi állomáson kiszállt.

Bécsbe érve, az odavaló rendőrségnél is panaszt emelt, de itt nem ismerte senki Matleiset. Valószínű, hogy ez az ember valamely nemzetközi tolvaj, a ki megtudta, hogy

Kirkovnál mennyi értékes holmi van és kelepczébe kerítette, hogy meglophassa. A megindított nyomozás szerint két nappal a lopás után egy borotvált képű szemüveges öreg ember érkezett Pragerhofba és átszállt itt a Máv. vonatára. Ez a szemüveges öreg ember, úgy sejtik, a tolvaj volt, a ki külsejét megváltoztatva, rejtekhelyéről tovább utazott Magyarország felé.

Hajtsza a gyémántlovaj után.

A fővárosi rendőrség tegnap az összes vidéki hatóságoknak, így a debreczeni kapitányságnak is a következő sürgős körözüvényt küldte el:

„45.418. II. A bécsi rendőrség távirati jelentése szerint e hó 17-én St. Péter mellett Kirkov József abessziniai kereskedőt meglópták. Ellopták a bőröndjét.

A bőröndben volt: 1 fekete saccoöltöny, 3 crémszínű ing, 5 fehér flanel alsóruha, 5 fehér mellényke, 1 pár fekete bőrkezttyü, 1 fez, 12 pár színes harisnya, 20 fehér zsebkendő, 1 három rekeszű pénztárca, abban személyazonossági okmány, 1 utlevél, névjegyzék 23 Napoleon d'or, Kirkov fényképe, egy külön rekeszben pedig 550 csiszolatlan briliáns, melyek közül 2—5 darab 5 karátos, a többi 1—2 karátos. A briliánsok tulajdonilag jó minőségbeliek és 80.000 korona értékűek. A podgyászban volt azután még 3 uj abessziniai ezüstércz reals, a 4 korona, Menelik király képevel, 3 forgalmon kívül helyezett abessziniai pénzdarab, összeölelkező kigyók veretjével és abessziniai nyelvű fölirattal.

A lopást egy fehér szakállu öreg ember követte el, a ki külsejét megváltoztatta. Főkapitányság, Budapest.

Mi az ujság?

Jónás Jancsi bandája Amerikában. Kedélyes kalandja akadt Jónás János cigánybandájának, a melynek szük lévén Magyarország, az ujvilágban keresett boldogulást. Az amerikai bevándorlási törvény értelmében nem engedték meg azonban a cigánybandának, hogy partra szálljon, mert nem volt meg az előirt készpénz vagyonuk. Hiába feadtak a mozórék, hogy ők nagyon hamar megkeresik azt az egyptar garast, amit a törvény előir, nem használt semmit. Csak a cigányon egyhamar nem lehet kitogni. Jó ötlete támadt Jónás Jancsi primásnak. Haptákba vágta magát a felügyelő előtt és büszke hangon jelentette:

— Mi Ferencz József császár és király udvari zenekara vagyunk.

És valami írást is mutatott róla, hogy ők játszottak már Ferencz József osztrák császár előtt. Ez hatott és a felügyelő szó nélkül beengedte az ujvilágba a muzsikusat.

Öngyilkos építész. Egy huszonnyolcz éves műépítész tegnap este Kovács-patakon az erdőben halántékon lőtte magát és meghalt. Holttestére egy ott nyaraló család kis fiacskája talált rá, aki este az erdőből hazajövet, az uton keresztbefekvő testbe belebotlott. Hogy mi vitte az igen jó családból való fiatal embert erre a végzetes lépésre, azt nem tudja senki, még a családja sem, mert az öngyilkos olyan dolgot, levelet vagy egyéb utbaigazító jelt nem hagyott hátra, amiből öngyilkosságának okára következtethetni lehetne.

Olvasóink rovata.

A földmunkások alapszabálya.

Örvendhetek földmunkás testvéreim, végre valahára megérkezett azon várva várt alapszabály, melyet 1 év és 4 hónapig báránytürellemmel vártunk. Mi apró emberek azon reménnyel bíztatva magunkat, hogy jó pártfogónk szeretett. Polgármester urunk, mint független 48-as ember, tehát biztunk, hogy pártolni fog. De azért ne ijedjete meg testvéreim, hogy ha nem is úgy érkezett le egyetünk alapszabálya, a kegyelmes ur nem erősítvén meg azt: adván okul, hogy államellenest cselekszünk, mert arról győződött meg, de hogy kiáltal azt szeretnénk tudni, mert sem a kegyelmes ur nem volt az összejövételünknel jelen, sem pedig polgármesterünk, utóbbi pedig nagyon szerettük s örömmel fogadtuk volna, ha csak egyszer is meglátogatja a mi összejövételünk célját s akkor nem mások hallása után adta volna meg az információt, hogy mit akarunk s kik vagyunk.

Hát bűn az, hogy ha szabadság, egyenlőség és testvériséget tanítjuk? Azt tudjuk, hogy mi kicsi emberek a polgármester ur szerint nem vagyunk függetlenek, aki aranyhoz, vagyonhoz köti a függetlenséget és a szabad gondolkodást. Mi pedig a szeretethez, az igazsághoz, a becsülethez és az egész magyar nép boldogulásához. Bűn az, ha az embert jóra, igazra, erkölcsösségre tanítjuk? Vagy az a bűn, hogy ha Jézusunk igaz tanát hirdetjük? Vagy bűn-e az, hogy ha a lázongástól vagy sztrájtól óvjuk meg és visszatartjuk ezen testvéreinket, családapákat? Vagy bűn-e az, hogy ha az embert, egymásiránti tiszteletre és testvéri szeretetre úgy a munkás, mint a munkaadót s nem akarjuk, hogy egymásban ellenséget lássunk? Bűn és államellenes-e az, hogy ha a tudomány, a tudás, a művelődés fegyverét használjuk? Ezek a megbocsáthatatlan bűnök s államellenes dolgok? Itt megáll az ész és gondolkodik.

Idáig jutottunk mi kicsi emberek, nekünk még az sincs megadva, ahol gondolatunkat s szívünk fájdalmát egymásnak elpanaszolhatnók. Gondoskodott Polgármester urunk, hogy ez sem legyen. Hogy mi az oka? Először a mult évben Müller által feligazgott és a Csicsogón a munkaadók ellen elkövetett gazság, másodsor Gál ur által előidézett érvénytelen sztrájkok, melybe bele vitte a keféseket s a szegény téglavető munkásokat. Szerette volna a mi embereinket is belevinni s ezáltal ezeket munka és kenyér nélkül hagyni családjával együtt. Mindezek lezajlottak, melyet mi elő nem idéztünk s erről győződött meg a Polgármester ur és a Kegyes ur.

Hogy mi rosszat és államellenest teszünk, mindezekért mi ennyi jót nem érdemeltünk Uram, hogy ennyire agyon legyünk pártolva. De hát miért is nem kértünk mi vagy 100 italmérségi engedélyt, mit hamarabb meg kapott volna ez a részeg magyar, Sokszor undorral kell elfordulnunk, amik itt a pálinka mérések előtt történnek, mikor mások mennek az Isten házába. Ez ellen nincsen intézkedés, ez nem bűn, nem államellenes, sem pedig a társadalmat nem rongálja. De azért mi nem busulunk, hogyha 1 év és 4 hónap után ilyen pártolásban részesültünk, fogunk beadni másikat, hogy tanuljunk, tanítsunk s haladjunk a felvilágosodás felé s küzdjünk a „szabadság, egyenlőség és testvériség” ért.

Debreczen, 1904. július hó.

Szilágyi Ferencz
11-es biz. tag.

Fülöp László
11-es biz. jegyző.

Egyházak és iskolák.

Vasárnapi istentiszteletek. Az ev. ref. templomokban ma, vasárnap a következő lelkészek tartanak istentiszteletet: a nagytemplomban Uray S. püspöki segédlelkész, a kistemplomban Dicsőfi József, a Kossuth-utcai templomban Hajdu Zsigmond püspöki titkár; az apóatytemplomban K. Tóth Kálmán lelkész, a Csepőkertben Kovács János népiskolai felügyelő, a városi szegényházban nem lesz istentisztelet. — A róm. kath. templomban ma, Pünkösd után a IX. VIII. vasárnapon. Déléltől 6 órakor misézik Pák Emil, 7 órakor Nyári Ignác, 8 órakor szent misét mond egyik kegyesrendi tanár. 9 órakor az ünnepélyes nagymisé dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost-plébános monja segédlettel; nagymise után Szabó István prédikál; háromnegyed 11-korszent mise, melyet Molnár K. Dezső h. isk. igazgató mond, fél 12-kor misézik Ruszka Zoltán. Délután 3 órakor lytánia, utána rózsafüzér.

Az ágost. hitv. ev. templomban az istentiszteletet holnap d. e. 10 órakor Materny Lajos lelkész végzi.

A gör. kath. kápolnában 6 órakor reggeli istentisztelet, déleltől 9 órakor sz. mise, délután 3 órakor vécsernye, 4 órakor rózsafüzér ájtatosság.

Mikor a templomi székekből koporsókat csináltak.

A 16. 17. 18. századokban irtóztatón aratott a pestis Magyarországon. Debreczen város lakosságát is néhányszor nem megtizedelte, de megnegyedelte, megharmadolta. Egyike volt a legborzasztóbb pestis járványnak az 1739-diki. Máius 16-tól 1740 január 30-ig csupán Debreczenben 8697 ember lelte halálát a rettenetes „mirigy betegségen”, hiába költötte a város jövedelmének egy hatod részét a pestis ellen való védekezésre.

A gugahalál, így is nevezték a halálos nyavalyát, nem kímélte se a városban, se falvakon, se sikon, se a hegyes vidéken lakókat. Országszerte megakadt minden forgalom. A megfertőztetett helységeket őrző emberekkel zárták el a szomszédos fakvaktól. Így volt ez akkor Debreczenben is; így egyebek között *Püspök Ladányban*, ahol utóvégre a koporsónak való deszkából is kifogytak, ugyanígy, hogy az Isten házában levő székekből kényszerítették koporsót csináltatni a halottak számára, már akkor, amikor Debreczenben még nem tört ki a rettegett ragályos nyavalya.

Erről tanuskodik a püspökladányi előjáróknak a debreczeni főbíróhoz írott következő levele.

„Alázatos szolgálatunknak ajánlása után hogy a mindenenek szabadosan uralkodó ur Isten ez idő szerint minden véletlen s váratlan szomorúságtól őrizze s oltalmazza a Tekintetes urat szerelmes hozzá tartozóival egyetemben, szívesen kívánnjuk.

Tekintetes ur! Minekutánna mint valamely kegyes lelkű Abdiásnak atyai patriciumát sok nyomorultak és élelmeknek keresésétől elrekesztett helységekké közzé leni hallottuk volna, mi is a Ttes urnak atyai kegyes tekintetéhez alázatosan bolyván, folyamodunk, hogy minékünk a die 15-ta Martii bezárultaknak öt mázsa sókat és hatvan szál deszkákat az határban küldeni méltóztassék addig való erendentiára (hitelezésre), míg a passusok fel szabadulnának és jószágocskáinkat ide s amoda az eladásra hajtogathatnánk. Akkoron nagy háládatossággal a fenn megirt materiáknak árát behoznók, mivel már a bé rekesztés és az Isten öldöklő Angyalának rajtunk való uralkodása miatt annyira jutottunk, hogy az Isten házában lévő székeket kinszerítettünk a sok szegényeknek koporsóknak ki osztani. Hogy azért az Isten tiszteletinek helye, a templom el ne pusztulna, alázatos instan-

tiánkat méltó respectusban venni és nekünk benigne resolválni méltóztassék az Ur eő kglme, mely kegyes gratiájáért Isten is megálgya az Urat eő kglmet. Mi is Istenünk bennünket éltetvén a kegyelemnek országában a Tites Ur életéért, sokáig fenntartó békességért Isten előtt esedezni meg nem szününk.

A Tekintetes Urnak alázatos szolgáló Datum in Possessione Püspök Ladány die 1/ma Mensis Maji 1739.

Püspök Ladányi feő bíró tanácsártsaival együtt és az egész nyomorult község.

Kaptak é sőt és koporsónak való deszkát a kétségbeesett szegény ladányiak — nem tudjuk. A levélre adott választ nem találtuk feljegyezve.

UJDONSÁGOK.

Rablógyilkosság a Patay-telepen.

Az újabb részletek.

Azon vakmerő rablógyilkossági kísérletről, amelyet K. Molnár József csavargó követett el pénteken hajnalban *Matej Miklós* Patay telep 7. sz. a. szatócs és vendéglős e len, a mi lapunk kimerítő tudósítást közölt. A megszurtt Matej, a felesége, 12 éves fia, a három derék huszár, *Kovács Mihály* őrmester, *Szél József* és *Jenes Mihály* közmemberek ugyanugy adták elő a tényt, amint a „Debreczeni Független Ujság” közölte.

Matej jobban van már.

Amint irtuk már szombati lapunkban, *Matej Miklós* pénteken délután roszul lett és állapota válságosra fordult, úgy hogy azonnali kihallgatása vált szükségessé.

Rohamos roszullétének és aggasztó állapotának a kiállt rettenetes izgalma-kon kívül az volt az oka, hogy a sebétt semmibe se véve a rendes napimunkáját végezte, aminek következménye újabb belső vérzés lett. Az első segélynyújtás után pedig nem is hivatott orvost, csak késő este. A takarékos ember félt a költségektől is.

Szombaton azonban már jobban érezte magát és most már, ha csak valami különös eset nem lép közbe, felgyógyulása biztosan remélhető.

Az elfogott rablógyilkos.

Az összeszabdalt rablógyilkossági kísérlet merénylője, K. Molnár József súlyosan sérülten fekszik a merénylet éjszakája óta a közkörházban. Az örültek számára épült pavillon egyik zárkájában fekszik, lakat alatt, hogy meg ne szökhessen. A sérülései súlyosak, mert a huszárkardok csontig érő vágásokkal remekeltek, de a kemény koponya kiállotta. Pár nap mulva már átszállíthatják az ügyészség fogházába.

Tiszapolgáron született az elvetemült ember. Jelenleg 29 éves és ev. vallású. A termete inkább alacsony, mint közép. Az arca széles, pofacsontjai kiállók, a haja verhenyeges szőke, a bajusza vöröses. A szeme apró, szürke, villogó. A homloka alacsony.

Az ember az első tekintetre is kellemtelen benyomást kelt a szemlélőben. Igazán mintája lehetne a rablógyilkosoknak. Lefényképeztetni még nem lehetett, mert a huszárvágásoktól czipőnyira dagadt a feje.

Hóhétközre akar jutni.

Ez a félelmes külsejű gazficzkó közönyösen beszél a gaz merényléről, amelyet el akart követni. A lelke azonban még undorítóbb, mint a külseje és ha a szem a lélek tükre, úgy világó apró szemei, ravasz és vérszomjazó tekintete elárulják, hogy ez az ember gyilkosságra is képes.

Szombaton délelőtt hallgatta ki a rablógyilkos merénylőt Orosz László rendőrfogalmazó. Teljes három óra hosszat vallatta-faggatta. Végül töredelmes vallomást tett.

Elmondta, hogy **gyilkolni akart mindenáron**. Előre megfontolt szándékkal mászott be, hogy a gazdát megöli és kirabolja.

— Hát mért akart mindenáron ölni? — kérdezte Orosz László rendőrfogalmazó. Nem gondolt arra, hogy hátha nem sikerül a gyilkosság és rablás?

— Gondoltam én arra is, de meg számítottam is rá. Nagyon el voltam keseredve. **Háromszor ak szítottam már fel magam**, de sohasem sikerült a szándékom. **Egyszer levágtak, kétszer pedig a kötél szakadt le alattam**. Munkát sem igen kaptam. A múlt héten 1, azelőtti héten 2 napot dolgoztam. Hol ettem, hol nem. Ez pedig nem élet.

— Hol járt az utóbbi időben?

— Ezen a környéken csatangoltam én folyton. Hajduböszörményben, Nánáson, Büdszentmihályon, Tokajon, fel egészen Sátoraljaiúj helyig. Ez év május hó 7-étől június 7 ig a szerencsi járásbíróház börtönében ültem ki a súlyos testisértésért rámmért fogházat. Azóta sem volt olyan jó dolgom, mint ott.

— Hát hogyan jött arra a gondolatra, hogy éppen Matej Miklóst ölje meg?

— Gondoltam, hogy sok pénze van. Ha sikerült volna, a pénzen jól élhettem volna. Ha pedig nem sikerül, akkor tudtam, hogy **ugyis felakasztanak**.

— Nem fél attól, hogy felakasztják?

— Dehogy félek. A hóhér jobban ért hozzá, mint én, hiszen a **mestersége. Harom percz alatt végez az emberrel**.

— Ez nem igaz. Hét percz mulva hal csak meg az akasztott ember.

— Már én azt jobban tudom. **Hét percz mulva csak az érvezés ész elhető még, de a halál, az észéletlenség már 3 percz mulva beáll**. Olvastam én erről sokat — felelte a gonosztevő.

— Hátha ezért felakasztják?

— Bánom is én — mondta és egykedvűen felelt a vállát.

Vannak-e büntársai a rablónak?

Bár a kihallgatások során azt vallotta az elvetemült gazficzkó, hogy **egyedül követte el a rablógyilkossági merényletet**, a tanuk vallomásai arra vallanak, hogy **két büntársa is volt**, akik az utcán lesték az eredményt, de mikor látták a sikertelenségét, **elmenekültek**, még pedig — a tanuk vallomása szerint — **lőháton**. A sámsoni országon vágattak el az állítólagos czinkostársak.

Mikor ez iránt kérdést intéztek hozzá, a rabló elkomorodott és megtagadott minden felvilágosítást.

— Egyedül követtem el a dolgot, nem volt cimborám.

Ez a tagadása azonban alig állhat meg, mert az szinte elképzelhetetlen, hogy valaki, bármennyire elvetemült legyen is, rablógyilkossági szándékkal merjen elrejtőzni olyan lakásban, ahol utóvégre is négyen vannak, az ő kezében pedig a pusztá késen kívül egyéb nincs is, a balkarára pedig kissé nyomorék amugy is. (Amint vallotta ugyanis a rabló, ő kőművesmester volt és a balkarára megnyomorodván, ezért nem folytathatja mesterségét.)

Tehát a rendőrség ez irányban is folytatja a nyomozást, mert nagyon is valószínű, hogy a rablónak büntársai is vannak.

Ez ölte meg Gajzágó Antalt is!

Még a rablógyilkossági kísérlet után történt, amikor a huszárok az összevagdalt rablót megkötözték, a vad és igazán gyilkos tekintetű ember láttára Matejné felkiáltott:

— **Ez ölte meg bizonyosan Gajzágó Antalt is.**

Mikor a gyilkos a nevet említeni hallotta, összerázkódott, de utána dacosan felelte:

— Nem igaz. Nem én öltem meg.

Miután a Révész-utcában leszúrt Gajzágó Antal ügyében még egyre folytatja Mile Pál rendőrfogalmazó a vizsgálatot, a közkórházban kihallgatta ő is a rablót.

Egészen meghökkent az elvetemült alak, mikor a Gajzágó-gyilkosságot fel-említették előtte. Bár tagadott, de a feleletei elárulták, hogy ismeri az ügyet. Végül is a hosszas faggatások és keresztkérdések után körülbelül ilyenféle felelettel tért ki az egyenes válaszadás elől:

— **Szivesen magamra vállalnám én a Gajzágó megöletését is, hiszen akkor hamarabb jutnék czélhoz: az akasztófához, de ezzel csak az urak helyzetét nehezíteném meg, mert az urak nem tudnák bizonyítani.**

Fölmerült már most az a kérdés is, hátha a Gajzágó-féle gyilkosság is rablási szándéku volt? Hátha tervszerű volt az is, nem pedig véletlen műve?

Hát ez nincs is kizárva. Legalább a lehetősége. Hiszen lehet, hogy Gajzágót, a fiuk közt a leggazdagabb fiút **előre megfontolt szándékkal szemelték ki áldozatnak**, arra is számít-

ván, hogy társai gyáván szétfutnak és akkor kirabolhatják a nagy zürzavarban.

Föltétlenül gyanus az a körülmény is, hogy Gajzágó is, Matej is csaknem ugyanazon a helyen kapták a késdöfést: tehát a döfés halálos voltáról tudott a gyilkos. Az sem lehetetlen, hogy a Gajzágó gyilkosainak harmadik cimborája a tulsó oldalon leselkedett az alatt, amíg a két támadó közül az egyik Gajzágót leszurta.

Bár az eredmény fölötté kétséges és a föltevés sok dologban valószínűtlen, a rendőrség ez irányban is megindította a vizsgálatot.

A debreczeni csata ünnepe.

Augusztus második napján a régi hagyományokhoz képest ez esztendőben is szép és kegyeletes ünnepek keretében emlékszik vissza a főiskolai ifjúság és a debreczeni közönség a szomorú végű debreczeni csata hősi eseményeire, mint már ezt a lapunkban jeleztük is. Ma már módunkban van a három részből álló ünnepség részletes programját is bemutatni olvasóinknak. Az emlékező ünnepség első része a szabadságharcz nagy magyar lelkű költőjének, Petőfinek ősi főiskolánk lépcsőházában elhelyezett szobránál lesz. Műsora:

1. Honvédek csatadala. Huber Károlytól. Nagy András karmester vezetése mellett előadja a Petőfi Dalkör. 2. Emlébeszéd. Meleg Gyula h. h. 3. A Petőfi Dalkör a szobor talpazatára koszorút helyez. 4. Talpra magyar. Énekli a Petőfi Dalkör. Karmester Nagy András.

Innen a collégium kertjében emelt szabadságszoborhoz vonul a közönség, hol: 1. Karéneket ad elő a „Kossuth dalkör.” 2. Alkalmi költeményét szavalja el Gulyás József bh. 3. A szobrot megkoszorúzza a M. I. Ö. T. 5. Énekel a „Munkás dalegylet.”

Ezután jön az ünnepség harmadik s legfőbb része, a honvédtelében, hova az „Egyetértés” zenekara kíséri a közönséget. Itt: 1. A hymnust énekli a Debreczeni dalegylet. 2. Ünnepi beszédet mond Gyökössi Endre végzett jh. lapunk belső dolgozó tarse. 3. Szaval Szilágyi Dezső jh. 4. A szöveget éneklik az összes dalegyletek. A különféle iparos testületeket s más egyesületeket is e helyen kér fel a rendezőség arra, hogy a hazafias emlékező ünnepségre zászlóik alatt vonuljanak ki.

A homokkertiék kérelme.

Szives kérelem a nagyérdemű, igen tisztelt közönséghez! A Homokkertenben, az anyaváros kulturális intézményeitől elzárva, mintegy 3000 lélek vágyódik a mai korban még a pusztában élő emberre nézve is nélkülözhetetlen művelődés után. Hogy e cél elérhető legyen, a Homokkertenben, a városi polgárság egy részének támogatásával református olvasó egyesület alakult, mely immár belügyminiszteri megerősítést is nyervén, e hó 10-én megkezdte működését. Az olvasóegylet elnökekül olyan ügybuzgó, a homokkerti lakosság érdekeit szíven viselő, érdemes férfiú választott, akinek vezetése alatt remélhető, hogy az egyesület nagy mértékben szükségelt, fontos hivatásának meg fog felelni. A református olvasó egyesület, mint ilyen, önjelölt könyvtárt létesíteni képtelen. Jól tu-

Chylinski Gy. Utóda

fényképészeti műterme

DEBRECZEN, Piacz-utca 41. sz. alatt

a legkényesebb művészi ízlést is kielégítő fényképek mérsékelt árak mellett készülnek.

Ugyanott olajmestményeki akvarellek, fénykép-nagyítások és oleografiák is a legszebb kivitelben készülnek.

juk pedig
intézmény
ha a sa
nemesítő
könyvek
reménye
lemmel
demű kö
szellemi
seltetik
molitani
hasznos
gényt, k
a homol
adomány
nettel fe
bor hon
leti jegy
könyv c
hirlapila
július h

mán há
Katalin
Homok
Károly
Máriava
nával,
Vinkler

ben. A
nevezet
döhelye
igen s
fűrdőbe
rint ott
Péterné
vendég
neje, N
Boros
Nagy C
nagy, C
Neuma
Sámuel
dégős,
Kerékg
gazdálk
nosné,
Kovács
Bálint
Sella
Bertala
János
István
magán
zsefné
István

hűség
zsin
czeni
pesti
órákor
kisass
20. sz

horto
sulyo
a vár
Stein
Mint
tifusz

város
az ár
elő a
melle

M
a ru
titás

duk pedig, hogy minden közművelődést ezéző intézmény csak úgy töltheti be hivatását, ha a saját körében: hasznos, szívet-lelket nemesítő, gyönyörködtető olvasmányokat, könyveket is nyújthat tagjainak. Epen ezért reményteljes bizodalommal és szíves kérelemmel fordítunk az igen tisztelt nagyérdemű közönséghez, hogy a ki a népesség szellemi előhaladása iránt érdeklődéssel viseltetik és azt jóindulatu támogatásával gyamolítani is hajlandó, általa nélkülözhető, hasznos tartalommal bíró olvasmányokat (regényt, közismeretet terjesztő könyveket stb.) a homokkerti reform. olvasó egylet részére adományozni szíveskedjék. A hálás köszönettel fogadott könyvadományok Tordai Gábor homokkerti ref. tanítóhoz, mint olv. egyleti jegyzőhöz küldendők. Az adományozott könyv czime az adományozó nevével együtt hirláplilag közöltetni fog. Debreczen, 1904. július hó 21. én. Az elnökség.

— **Házasságkötések.** E hét folyamán házasságot kötöttek: Tasi Ferencz Hári Katalinnal, Kovács Lajos Szabó Juliánnal, Homok István Mészáros Eszterrel, Polonyi Károly Hütter Lujzával, Tóth Ferencz Mezei Mariával, Morzan vics Miklós Burai Juliánával, Glückman Izrael Weisz Fánival, Vinkler Mórcaz Kaczfánival. Összesen 8 pár.

— **Debreczeniek a Félx fürdőben.** A nagyváradi meleg fürdők, az ugynevezett bányák századok óta kedves fürdőhelyei a debreczeni családoknak. Most is igen sok debreczeni üdül a váradi Felix fürdőben. A tegnap érkezett fürdőlevél szerint ott időznek: Orgovány Ignáczné, Szabó Péterné, Bakti Istvánné, Lőrincz Mihályné vendéglős, Ungvári István, Vig János és neje, Nagy Sándor, Kohn Herman és neje, Boros Mihály vendéglős, Baraa Jánosné, Nagy Gáborné, Cselei Gyula honvédfőhadnagy, Csere József, özvegy Adler Sámuelné Neuman Lajosné, Fülöp Ferenczné, Végh Sámuel és neje, Grósz Mór és neje vendéglős, Földi Sándorné, Gombos Györgyné, Kerékgyártó Mihályne, Gaál András és neje gazdálkodó, Szigeti Sándorné, Némethi Jánosné, Falusi Györgyné. Szabó Andrásné, Kovács Mihályné, Molnár Miklósné, Major Bálintné, Reich Herman kereskedő, özvegy Sellay Gáborné, Nemes Mihály, Csajkos Bertalanné és fia, Sallay Józsefné, Lakatos Jánosné, Mőre Jánosné, Boek Istvánné, Kis Istvánné, Mike Ferencz, Simen Józsefné magánzó, Jekel Endre kereskedő, Klein Józsefné kávésné, Szabó Péterné, Orgovány István és neje, Somossy László, Horváth Istvánné ügyész neje.

— **Két esküvő.** Ma esküszik örök hűséget Liptó-Szent Miklóson Eichhorn Rezső kisasszonynak Halász Nándor debreczeni arany és ékszerkereskedő. — Budapesti lakos Hoffmann Sándor ma d. u. 4 órakor két házassági frigyét Frankel Szeréna kisasszonynyal. Az esküvő a Hatvan utca 20. számú háznál lesz.

— **Nagybeteg állatorvos.** A város hortobágyi állatorvosa, Axmann Mihály súlyos betegen fekszik már napok óta a városi közkórházban. Betegsége alatt Steiner Jakab állatorvos helyettesíti. Mint részvétellel értesülünk, Axmann hastifuszban szenved és állapota válságos.

— **Gyűjtőgató motoros vasut.** A város macsi kaszálóján a minap is leégett az árkon belől 120 ölnyi területen ültetett élő akácza. Legujabban a vasuti átjáró mellett égett le 11 ölnyi kerítés és 20 ölnyi

hosszuságban élő akácza. A város kárja tekintélyes összeget képvisel. Hogy mennyit, azt a vizsgálat fogja megállapítani. Az eddigi vizsgálat megállapította, hogy a tüzet a motoros vasut idézte elő. A vizsgálat ez irányban megindult. A város előreláthatólag kártérítési pert fog indítani a motoros vasut ellen.

— **Helyreigazítás.** A következő levél, illetőleg helyreigazítás közlésére kerettünk fel: Tekintetes szerkesztőség! Becses lapjuknak f. hó 23-iki számában az ujdonsági rovatokban „A homokkerti református olvasó egylet” czim alatt, egy téves közlemény jelent meg. Annak helyreigazításul az igazságnak megfelelőleg közlöm, hogy én a f. hó 10. én megejtett tisztujtáson — dacára egyesek ellenmüködésére — közbizalomból a homokkerti reform. olvasó egylet II. jegyzőjévé megválasztattam, az igaz azonban az én megválasztásom után megköszönve az egyleti tagoknak szerény személyem iránt megnyilvánult bizalmát, rokonszenvét, kinyilatkoztattam, hogy a választás előtt tett és a jegyzőkönyvbe betétt kiadvány nyilatkozatom után következetes akarok maradni és semmiféle tisztséget el nem fogadok. Ezt akkor a közgyűlés tudomásul vette. F. hó 17-iken tartott választmányi ülésén szintén foglalkoztak a választott tisztségem el nem fogadásával, visszavonulásmat ott is tudomásul vették. Ezek után, hogy f. hó 23-ikán hogyan volnék én a homokkerti ref. olvasó egylet II. jegyzője, nem értem. Hiszen erőltetni valakit arra, hogy magával szemben következzellen legyen: nem lehet. Csak ennyit helyreigazításul az igazság kedvéért. Tisztelettel Békéssy András, birt. főjegyző.

— **Eljegyzések.** Kántor Mihály Balogh Juliánnal, dr. Dzurilla Béla Szabó Margittal, Molnár József Kiss Eszterrel, dr. Valkó József Kormos Emmával, Zima Lajos öz. Oláh Gergelynével, Oblaczár János Hubay Annával, Gyökös Lajos Veliczki Borbálával.

— **Megbokrosodott lovak.** Fehérvári János hajdudorogi gazda a gabonakeresztet hordta tanyája alá, hogy termését asztagba takarítgassa. Szombaton reggel is ebben szorgoskodott. Azonban a szekérre adogatott kékéből egyet nem jól vett át vilájára a kocsin álló gazda, a szekérbe fogott lóra ejtette, mire a lovak megbokrosodtak és a félig rakott szekérrel árkon-bokron keresztül felvágattak. A 60 esztendőes öreg gazda pedig olyan szerencsétlenül bukott le rohanó szekéréről, hogy arczát súlyosan összezúzta, balkezének kis uját kitorpte. A szerencsétlen öreg embert a kórházba szállították.

— **Hazaérkezett a külföldi tanulmányutról.** Tóth Ede, Szabó Lajos Fiai cég kirakat rendezője, kinek a Debreczeni Kereskedelmi és Iparkamara egyik utazási ösztöndíját adományozta, külföldi: Schweicz, Francia, Belga és Németországban tett tanulmányutjáról városunkba visszaérkezett.

— **Fried Emma örökösai keresetnek.** Bécs városából érkezett a minap német nyelvű átirat, amelyet azonban nem küldtek vissza és ezt igen okosan tették. Arral van szó az átiratban, hogy Bécsben elhalt Fried Emma magyar, debreczeni származású, nagy vagyonnal bíró földbirtokosnő — végrendelet hátrahagyása nélkül elhalt. Az elhalt dusgazdag nő rokonait most kutatják Debreczenben. Több százezernyi vagyon ma-

radt utána és az örökösök nem jelentkeznek idejében, a nagy vagyon az osztrák kincstárra száll. Jól lesz tehát, ha a magyarországi Friedek utána néznek, hogy nem e rokonuk a dusgazdag Fried Emma?

— **Felmentett mészárosok.** Szentessy János és társait a rendőrkapitányság bűnügyi osztálya, a város vásári rendeletébe ütköző kihágás miatt elítélte. Szentessy János és mészáros társai ugyanis, mikor a vásárra hajtástól el voltak zárva a marhák, az országuton vásárolták azt meg a behajtóktól. A rendőrség által rájuk rótt pénzbírság alól azonban a városi tanács, ahova a mészárosok felebbezték, ez egy esetben tekintettel a komolyan fennforgó méltányossági körülményre, felmentette őket, de egyben kijelentette, hogy másodsor az esetlegesen előálló ilyen méltányossági okoktól is el fog tekinteni s a vásári rendelet szigorú betartását meg fogja követelni a mészárosoktól.

— **Meghaltak.** Tömörözi Gyula ev. ref. 2 éves gyermek, öz. Hornyák Imréné Molnár Zsuzsanna ev. ref. 64 éves magánzó, Tóth Ferencz ev. ref. 1 hónapos csecsemő, Fodor Jánosné Vas Ilona róm. kath. 44 éves főzőnő.

— **Kefegyári nyári bál.** A czim már magában véve is a mulatságnak sikerét jelenti. Mint egyik hiteles forrásból értesülünk, a Falk Ármin és Társa kefégyár munkásai augusztus 6-án a nagyerdei Dobospavillonban nyári táncvigalmat rendeznek, melynek meghívói most vannak nyomás alatt és a jövő héten lesznek a rendezőség által kibocsátva. A belépti díj annyira alacsony, hogy ezáltal is remélhető, hogy a fiatalság színe-java ott képviselve lesz.

— **Eljegyzés.** Lukács Vilmos helybeli vállalkozó jegyet váltott Schön Etelka kisasszonynyal.

— **A szabómunkások** által július 10-én tartott táncestélyen felülfizetni szívesek voltak: Blum Zsigmond 5 kor., Katz Herman, Frank Rezső, Sövényi István, Véber Alajos 4—4 kor., Ekhárd György, Papp Donáth 3—3 kor., Kocsis Lajos, Velenczky Mátyás, Éva Péter, Goldstein Gyula, Szántó Miklós, Reiner Mór, Kovács Sándor, Varga, és Vass, Veisz Adolf, Lichtmann Herman, Turmann József 2—2 kor., Denes N. 1 kor., 60 fil., Moskovits József, Millik Mihály 1—1 kor., Gutman Mór 40 fillér. Melyért ezuton mond köszönetet a vigalmi bizottság.

— **Népesedés.** Fájdalom az elmúlt hét népesedési mozgalmáról sem irhatunk kedvezően, a mennyiben 42 születési — 26 fiu 16 leány — esettel szemben 51 halálozás fordult elő. Így a lakosság száma természetes uton nemcsak nem szaporodott, de 9-el csökkent.

— **Talált tárgyak a rendőrségen.** A rendőrség bűnügyi osztálya az alábbi elveszett tárgyakról értesíti lapunkat: A napokban találtatott bizonyos mennyiségű szalámi. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrkapitányság bűnügyi osztályánál. — Folyó hó 20-án találtatott egy fejre való kendő. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrkapitányság bűnügyi osztályánál. — Folyó hó 22-én találtatott egy zálogszékula. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrkapitányság bűnügyi osztályánál.

Minden háznál szükséges

a ruhák tisztán tartása, a pecsétektől való megkimélése, mely tisztítás és javítás sehol sem eszközölhető jobban és olcsóbban, mint

MINÁRIK JÓZSEF

polgári és katonaszabó,
DEBRECZEN, Vár-utca 2. szám alatti
elsőrendű vegytisztító intézetében.

— **Jutalomjáték az orfeumban.** Egy lelkes orfeumbarát írja, hogy i. hó 26-án lesz jutalomjátéka a Schneirer-mulató legkedveltebb tagjának a szép Solti Herminának. A kedvelt énekesnő minden fellépésével csak fokozta a közönség érdeklődését és méltán kiérdemelte a közönség rokonszenvét.

— **Az orosházi kenyérsütőde.** A debreczeni közönség régóta megkedvelte az itt megtelepedett orosházi kenyérsütőde izletes, pompás kenyereit, czipóit. Ezen siker arra ösztönözte az orosházi kenyérsütőde tulajdonosát, hogy kifli, zsemlye és egyéb süteményeket is gyártson, amelyeket friss tejjel, vajjal fognak készíteni és mindenképen igyekezni fognak azon, hogy a közönség igényeit kielégítsék.

— **Miért vásárol mindenki szívesen Mentze Henrik ujdonságok áruházában** (a Piac- és Szent-Anna-u. sarkán?) Mert ott kivétel nélkül csakis jó minőségű áruk kaphatók; az olcsó szabott ár minden darab árun látható, a vevő közönség pedig igen előzékeny és pontos kiszolgáltatásban részesül.

— **A piac legélénkebb helyén** egy fizethelyiség kiadó. Hol? megtudható a kiadóhivatalban.

TÁVIRATOK.

Az orosz-japán háborúról.

London, július 23. A japánok Csingling város mellett tönkreverték az oroszokat és a várost elfoglalták.

London, július 23. A kiaoing csatáról jelentik utólag, hogy az oroszok elszántan védtek hadállásaikat és mikor visszafordultak, 300 japán esett el. A japánok azonban kétszer is támadtak, de a támadások nem sikerültek. Végre is este 6 órakor a japánok irtózatos roham után szétverték az oroszokat, hadállásaikat elfoglalták. sőt több század visszavonulási útját is elvágták, úgy hogy azok nagyrésze foglyul esett. Az oroszok alig tudtak elmenekülni. Sebesültjeiket és ágyúkat nagy részét is hátrahagyták.

Az új kérdés.

London, július 23. Az angol kormány a Malacca-gözs ügyében kapott elégtétellel megelégedett, azonban a Dardenella kérdés előtérbe nyomult és Anglia lépéseket tett már is arra nézve, hogy a Dardanellakon orosz hadihajók kereskedelmi lobogó alatt át ne hajózhassanak. Az angol kormány parancsot adott ki, hogy a Földközi tengeri hajóraj a Boszporusz előtt őrt álljon és orosz hadihajót rajta át ne ereszsen.

Jókainé ügyvédje a Házban.

Budapest, július 23. Jókainé Grósz Bella ügyvédje dr. Berger megjelent a képviselőházban, hol Hegedüs Sándorral tárgyalta Jóka Mór hagyaték felől és egyezséget ajánlott fel. Hegedüs Sándor kijelentette, hogy hajlandó a Grósz Bellával való ügyet békésen felintézni.

Nyilttér.

Menyasszony-selyem

60 krtól 11 frt 35 krig métere minden színben. Bérmentesítve és elvámolva házhoz szállítva. Gazdag mintaválaszték forduló-postával. Henneberg-selyemgyára Zürich.

Gép- és malom tulajdonosok és szakiparosok figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy műhelyemet kibővítettem és több új géppel is felszereltem, többek közt

Vasesterga- és vasgyalu géppel.

eddig ez utóbbinak Hajdumegye közönsége nagy hiányát érezte, mert minden csekély munkát Bpestre kellett küldeni gyalulás végett.

Továbbá elvállalok mindenféle géprészek ujonnan készítését vagy javítását, szerszámgépek készítését.

Ajánlom új találmányú és szabadalmazott vasszerkezetű és felülnyomású

borsajtóimat és szőlőzúzóimat

mely az eddigieket teljesen felülmulja.

A borsajtó **fatányérral** van ellátva, úgy hogy a mustlé vasrészekkel nem érintkezik s ez által a bor későbbi megfeketedése megátalodik. A törkölyt egy darabban lehet kivenni.

Raktáron minden nagyság nagy választékban.

Elvállalt munkát felelősség mellett pontosan és a lehető **legolcsóbb árban** teljesítek.

Szíves pártfogást kérek, tisztelettel

PREIZLER MÓR

műlakatos és gépjavitó műhelye

DEBRECZEN, Deák Ferencz-utca 22.

Valódi gépolaj és Tovotta gépszir

legolcsóbban csakis

Térei cég Utódánál

kapható

DEBRECZEN, Hatvan-utca 13.

Gépolaj forrás

megeredt

kgként 10 krtól feljebb

Neumann Nándor

festék-, olaj- és gépszir raktárában

Hatvan-u. 5. Telefon 205.

Kerti-fecskendők

kerti-padok, Hydronette-kézifecskendők

Fagylalt-gépek, vajköpülők

Jégszekrények

szabadalmazott „Excelsior“ főzőedények kaphatók

Sesztina Lajosnál

DEBRECZEN, Telefon 6.

500 frtot

fizetek annak, ki a **Bartilla fogvizének** használata mellett, üvege 35 kr., valaha ismét fogfájást kap, vagy szája büzlök. (Franco küldéssel külön 48 kr.) **Bartilla-Winkler Ede, Wien, 19/I, Sommergasse 1.** Főraktár **Török J. Budapest, Király-utca 12.** — Kapható minden gyógyszerárban és drogonériában — Csakis „Bartilla fogviz“ kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik. Oly helyekre, hol nem kapható, bérmentve küldök 7 üveget 2 forint 60 krért.

Hajdusági Bajuszpedrő.

Szép bajusz

Védjegy.

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedrő használata által, mely legjobb az összes bajuszpedrő készítmények között. A bajuszt nem törli, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-u. 8 sz.

Valamint minden debreczeni gyógyszerárban.

Konyári Sóstó fürdő

megnyilt május hó 1-én.

Gyógyítja a körvély kórt s annak következményeit, u. m. csontsznt. csontvelőlob, összezsugorodott izület stb. mindennemű köszvényes, csuzos bántalmakat, bármiféle bőrbajokat, továbbá sápkór, máj, lép, vese és belső dagantokat, különösen női és férfi bajokra legkifejtőbb hatású.

Fürdő orvos: **Dr. Móricz Ernő** pocsaji tb. járás orvos.

Kifogástalan tiszta fürdők, jól berendezett lakások, előkelő vendéglők (kitűnő ételek és tisztán kezelt italok személyes felügyeletünk alatt allanak) és a mi fő, mélyen leszállított árak mellett, rendkívül figyelmes kiszolgálásban részesülnek a t. fürdővendégek.

Vasuti állomás: Hosszupályi, Debreczen—N.-Létai vonalon. Posta és táviráda állomás helyben. Minden vonat érkezésnél kocsik állanak rendelkezésre.

Tisztelettel

a **Konyári Sóstó fürdő** igazgatósága.

Van szíves Piac-utca

o köngv

már e fo

Piac-

II

II

II

II

II

Piac-u.

Elvált

tapeti

Ho

máz

Pia

1260. s

Arver

A

teszi, he

önként

a derec

fglalt i

hrsza. f

a 8889.

ugyanot

238 kor

a végre

fogatot

auguszt

a kir. j

Az

kikiáltás

dékképe

1881. L

natpénz

séről ki

kiküldöt

A

alatt a

és a hi

előjáró

K

De

es. és ki

Kerület

Kwiz

Ki

Tur

Régi jó

szorbed

beritest

nak erő

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Piacz-utca 66-ik szám alatt levő könyvnyomdát és papirtüzetemet**

már e folyó évi **augusztus hó elején Piacz-u. 12. Stenczinger házba**

helyezem át. Megköszönve az eddig irántam tanusított szives pártfogást, kérem ezt új és modernül berendezett nagyobb helyiségemben továbbra is.

Kiváló tisztelettel
HOROVITZ ZSIGMOND.

Piacz-u. 66. sz. a. levő bolthelyiség kiadó.

Elvállal mindentféle szobafestéseket és tapetirozásokat a legjutányosabb árban

Horváth András

mázoló-, szoba- és templom-festő
= **DEBRECZEN,** =
Piacz-utca 21. szám alatt.

1260. szám/tkv. 1904.

Árverési hirdetményi kivonat.

A derecskei kir. járásbiróság közhírré teszi, hogy özv. Mandel Jakabné csódtömege önkéntes végrehajtatónak árverési ügyében a derecskei 4262. sz. tjkvben 5260 hrsza. foglalt ingatlanra 172 kor., ugyanott a 6867. hrsza. foglalt ingatlanra 174 kor., ugyanott a 8889. hrsza. foglalt ingatlanra 70 kor., ugyanott a 10411. hrsza. foglalt ingatlanra 238 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak foganatosítására határidőül az **1904. évi augusztus hó 24. napjának délelőtt 10 órákor** a kir. járásbiróság árverési termében kitűzte.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10% át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnali előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. járásbiróság mint tkvi hatóságnál és a hirdetményi táblán és Derecske község előljárásiágánál tekinthetők meg.

Kir. járásbiróság mint tkvi hatóság.
Derecskén, 1904. május hó 27-én.

Nagy, kir. járásbiró.

KWIZDA FERENCZ JÁN.

es. és kir. osztr.-magy., román kir. és bulgár fejed. udv. szállító,
Kerületi gyógyszerész Korneuburgban Bécs mellett.

Kwizda Fluidja

Kigyó védjegy

Turista fluid.

Régi jóhírű dió- és kósm. szerbedörzsölésre, az emberitést ismának és inainak erősítésére és edzésére. Eredményesen használva turisták, kerékpárosok és lovagok által túrák utáni erősítésre és erőgyjtására.

Árak:

1/2 palack K. 2.—
1/4 palack K. 1.20
Kapható minden gyógyszerésztárban. — Képes árjegyzék ingyen és bementve.

Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 20. g.

Kenyér sütésre egész délelőtt elfogadtatik. Piacz-utca 79.

Vendéglős, kávé és kereskedők figyelmébe!

Több oldali felszólításra elhatároztuk magunk, fehér és apró sütemények előállítására.

E célból a legjobb munkaerővel, valamint tiszta tej és vajjal dolgozunk és ahoz semmiféle müdolgokat nem használunk.

Ezáltal abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy az általunk előállított zsemle, kifli stb. az eddig a piacon forgalomban levőket úgy minőségben, mint kivitelben felülmulja és a legkényesebb igényeknek is megfelel.

A midőn az eddig belénk helyezett bizalomért köszönetet mondunk, kérjük azt új vállalatunkra is kiterjeszteni.

A n. é. közönség szives rendeléseit kérve, maradtunk teljes tisztelettel

Orosházi házi-kenyársütőde.

Kenyér sütésre egész délelőtt elfogadtatik, Piacz-utca 79.

Kenyér sütésre egész délelőtt elfogadtatik.

Kenyér sütésre egész délelőtt elfogadtatik.

EMERICH VILMOS

vizvezeték, csatornázás, szivattyu szerelési és cement ipar vállalata

Debreczen, Arany János-utca 36.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint az **Arany János-utca 36. sz. alatt egy, a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő**

vizvezeték, csatornázás, szivattyu szerelési és cement ipar vállalatot

nyitottam. Főtörekvésem lévén, hogy a n. é. közönség a vizvezeték és csatornázás körül felmerült hiányok, gyakori zavarok (folyás, dugulás stb. következtében beálló zaklatásoktól, kellemetlenségektől s felesleges kiadásoktól megóvassék; egy **Debreczenben még eddig nem létező** ujitást, a vizvezetési és csatornázási berendezéseknek évi átalány mellett való kezelést létesítettem, még pedig a következő árak mellett:

1 fürdőszoba után . . . . . 8 korona. | 1 konyha kagyló v. pissoir után . 8 K
1 closet után . . . . . 8 " | 1 szivattyus kut megállapodás szerint.

Ezen összegek 1/4 éves utólagos lefizetése ellenében kötelezem magamat a berendezésben felmerülő mindenemü javítást a leggyorsabban más díj lefizetése nélkül — eszközölni s a berendezést mindig használható állapotban tartani. — Egyszersmind elvállalok a **vizvezeték, csatornázás és cement ipar körébe tartozó minden munkát**at legújabb, leggyorsabb s minden követelményeknek megfelelő kivitelben és a **legolcsóbb árban.**

Költségvetéseket és tervrajzokat díjmentesen készítek.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve

Kiváló tisztelettel

Emerich Vilmos.

!! Méreg nélküli mázoló festék !!

Ólommérgezés elleni védelem!

„LITHOPONE“

az egyedüli pótszer a mérges, veszélyes ólom festékhez; a munkást a rettenetes ólombetegségtől megóvja, a munkaadónak pedig megtartja a személyzetet egészségben és munkacsdvben és épen olyan **szép és tartós** mázolást eredményez mint az ólomfesték. **Olcsóbb** mint minden mázoló festék és bármilyen fedő színben szállítható.

Különlegességek: **hidszürke** } mázolásra kész
gépvörös } megtörve.

Festékek a vasiparnak.

Kapható az állam minden festéküzletében.

Védjegy

Kérjünk hordókat kizárólag bevezetett védjeggyel és czégbélyegzővel.

Védjegy

Lithopone- und chemische Fabrik: Kasern bei Salzburg.

Bureau: Wien, I. Wallnerstrasse Nr. 11.

Mélyen tisztelt vásárló közönség figyelmébe!

Van szerencsénk az érdeklődő hölgyeknek és a mélyen tisztelt vevőinknek b. tudomására hozni, hogy a **Kossuth-utca 15. szám** alatt levő **Ott és Marschal-féle helyiséget átvettük**, hol egy

Maradék Áruházat

rendeztünk be. Mely helyen a következő cikkek bocsájtjuk eladásra: u. m. az idényből vissza maradt **divatos, szép ruha szöveteket, selymeket, angol vásznakot, himzett fehér és francia batisztokat, selyem delinek, fűzőket (mieder), eső- és napernyőket, paplanokat, zsebkendőket**

feltűnő olcsó árak

mellett árusítjuk.

Vettünk külön e célra esőtömegből **10.000 méter** francia delin, zefir, batiszt és kartonokat 3, 4, 5, 6, 7, 8 és 10 méteres maradókokban; egyes maradékját **20 krtól feljebb**

El ne mulassza senki e maradék áruházat megtekinteni, mert ebben a kedvezményben soha nem részesülnek.

Lovass és Ladányi DEBRECZEN, Piacz-utca 7.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedve minden szó 4 fillér.

Eladó egy kis könnyű kivágott oldalú szekér egy vagy két ló után, két kocsi ülésel és két lóra való szerszámmal, egy jó ócska kapu és szóró rosta. Értekezhetni Eötvös-utca 4. sz. a. tulajdonosnál.

„Nefeletts 23.” Levél ment a kívánt helyre.

Használt vetőgépek 13, 15, 17 soros teljesen kijavítva **olcsó árban** kényelmes fizetési feltételek mellett kaphatók **Rahmer Sándornál** Piacz-u. 26. sz. nagy trafik udvar. Ugyanott egy Ganz gyártmányú szab. **Schweitzer daráló** és egy teljesen üzempépes használt **járgányos cséplőkészlet** is igen olcsón eladó.

Tanulónak ügyes fiú felvétetik Debreczeni Első Elektrotechnikai vállalatnál Kossuth-utca 1. szám az udvarban.

Ócska téglá eladó József kir. herceg-utca 26. számú háznál.

Debreczeni első elektrotechnikai vállalat távbeszélő és távjelző berendezésekre, villamhárítók, villamvilágítás és erő átvitelre, villamos jelzőtelepek, tűzjelzők, vizállás-mérők. Elvállal mindennemű az elektrotechnika szakába vágó berendezéseket és javításokat **Földvári L.** Kossuth-utca 1. szám az udvarban. — Telefon szám 168. Távbeszélő és táviró építéshez szükséges mindennemű készülékek és anyagok, valamint gyógyászati, physikai készülékek és telepek raktára.

130 hold tanyaföld homok és fekete föld, vetés és felszereléssel azonnal kiadó. Czím a kiadóban.

19 köblös szántóföld tanyával együtt eladó vagy bérebe kiadó az Újfalón. 7 nyilas szőlő a Nagymartinkán szakaszonként is eladó. Értekezhetni Pacsirta-u. 47. sz. a

Pénzszekrény használt megvételre kerestetik. Ajánlatok Kupfer József és fia Vértess-Nagyléta intézendők.

Csinosan butorozott szoba, külön bejáratú, kiadó Széchenyi-u. 27. sz. a.

Boreczet. házi kezelésű, eladó Hatvan-u. 9.

Amateur fényképezési szaküzlet.

CSOKONAI-NYOMDA

(Ruzicska Gyula és Társa)

DEBRECZEN, Kossuth-utca 13. szám. Fényképező gépek, lemezek, papírok, mindennemű vegyszerek és kellékek

gyári áron kaphatók.

DEUTSCH LAJOS

fűszerkereskedő, Piacz-utca 38.

Ajánl mint a hajdumegyei méhészegylet elárúsítója

idei friss pergetésű

akác mézet

1 kiló 60 krajczár.

5 kiló 2 frt 50 krajczár.

A Maradék Áruház olcsó árakban utólérhetetlen.

Mindenkit kellemesen érint az a szépen összeválogatott rőfös- és rövidáru raktár a mi a „**Maradék Áruházban**“ van.

De különösen most **fehér és színes batisztokban, delinek, cretonok, divatos csipkék** és **hozzávalókban** felülmúlhatatlan a raktár.

Paplanokban meglepő szép választék. 1 méter Taft selyem 49 kr.

MARADÉK ÁRUHÁZ

Ranunkel-ház, Bika szálloda mellett, szembe a Tisza palotával.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, a főpostával szemben.